

Ирина Скакальская**ВКЛАД УКРАИНСКИХ РЕЛИГИОЗНОЙ ЭЛИТЫ ВОЛЫНИ В РАЗВИТИЕ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦИАЛА НАРОДА**

Статья посвящена анализу положения и роли православного духовенства в межвоенной Речи Посполитой. Показано влияние духовной элиты на общественное, религиозное и культурно-просветительское жизни Волыни первой половины XX в.

Ключевые слова: украинская религиозная элита, Волынь, духовный потенциал, православная церковь, первая половина XX в.

Iryna Skakalska**UKRAINIAN CONTRIBUTION VOLYN IN THE RELIGIOUS ELITE OF RELIGIOUS POTENTIAL OF THE PEOPLE**

This article examines the status and role of the Orthodox clergy in interwar Poland. The influence of the spiritual elite of social, religious, cultural and educational life of Volyn first half of the twentieth century.

Key words: Ukrainian religious elite, Volyn, spiritual potential, the Orthodox Church, the first half of the twentieth century.

УДК 94 (477)**Ігор Андрухів, Ігор Пилипів****КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ 30-Х РР. XX СТ. ТА ЇЇ ВИХОВНИЙ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ ГАЛИЧИНИ**

У статті розкривається діяльність греко-католицької церкви у вихованні української молоді на принципах релігійної моралі та християнських цінностей. Показана організаційна робота церкви у створенні масового християнського молодіжного руху "Католицька акція" та створення "Марійських товариств", студентської "Обнови", "Католицької асоціації української молоді під назвою "Орли"-КАУМ.

Ключові слова: греко-католицька церква, "Католицька акція української молоді", українські молодіжні товариства, релігійний світогляд, виховання.

Проблема пошуку ефективних форм і методів виховної роботи серед молоді як в минулому, так і сьогодні в умовах державної самостійності України є однією з визначальних. Адже від того, в якому дусі виховуватиметься молодь, залежатиме майбутнє держави. Цим і визначається актуальність дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що практично вперше розкрита виховна роль греко-католицької церкви (ГКЦ) на прикладі проведення "Католицької акції" (КА) у 30-ті рр. XX ст.

Метою дослідження є розкриття форм і методів ГКЦ в організації масового аполітичного молодіжного руху в Східній Галичині.

Завдання дослідження базуються на всебічному висвітленні основних аспектів виховної діяльності греко-католицького духовенства серед української молоді на основі християнської моралі на прикладі "Католицької акції".

Особливість пошуку ефективних шляхів виховання молоді в Україні зумовлювалися, як відсутністю державності, так і наявністю різних підходів у розв'язанні цієї проблеми. Особливо це характерно для Східної Галичини з другої половини XIX – у першій третині XX ст. На відміну від Наддніпрянської України, де все ж таки був відчутний вплив російського абсолютизму в усіх сферах життя, на території Галичини в умовах більш ліберального австро-угорського абсолютизму все ж таки було більше умов для діяльності українських товариств, політичних партій, які, крім основної статутної діяльності, проводили і значну виховну роботу.

Свідченням цих процесів було виникнення на межі XIX–XX ст. таких молодіжних товариств, як "Сокіл" (1894 р.) [1], "Січ" (1900 р.) [37, с. 994], "Пласт" (1911 р.) [2, арк. 5–8], "Стрілецьких секцій" (1913 р.) [20, с. 61–65], у яких виховувалися майбутні патріоти, які з початком Першої світової війни у складі легіону Українських січових стрільців, а згодом в Українській Галицькій армії намагалися здобути волю для України та відродити соборну незалежну українську державу.

У 20–30-ті роки в Галичині існувало більше 30 молодіжних організацій та громадських об'єднань, у яких активно залучалася молодь. З українських організацій найбільш поширеними з них були "Січі", "Соколи", "Луги", "Пласти". Паралельно з ними існували молодіжні організації, що орієнтувалися на соціал-демократичні партії і являли собою реформістсько-демократичну течію молодіжного руху. Це – "Союз української селянської молоді", знаходився під впливом Української соціал-радикальної партії, "Робітнича громада" – культурно-освітня організація української робітничої молоді, перебувала під впливом Української соціал-демократичної партії, Комуністична спілка молоді Західної України, "Сельроб", "Каменярі", а також "Союз українок", "Поступ" 1888–1894–1910 рр., Український студентський союз у Львові, "Просвіта" "Рідна школа", музичне товариство, "Дорост", "Юнак", "Скала" [3] та інші. Греко-католицьку церкву хвилювало те, що українська молодь, яка ще не мала сформованого світогляду, попадала під вплив різних політичних партій, які часто пропагували ідеї, несумісні з релігійною мораллю.

Серед різних виховних систем зазначеного періоду особливо виділялася богословська концепція греко-католицької церкви, яка намагалася відвернути молодь від дочасної політизації, особливо упродовж 20–30-х рр., коли внаслідок поразки національно-визвольної боротьби 1917–1920 рр., українські землі опинилися під владою різних політичних режимів.

Питанню аналізу виховних систем, що практикувалися у Галичині в другій половині XIX – першій третині XX ст., присвячено чимало праць, особливо представниками педагогічної науки. Водночас недостатньо приділено увагу ролі греко-католицької церкви у формуванні християнської моралі шляхом створення українських клерикальних молодіжних організацій.

Дослідження діяльності українських товариств у міжвоєнний період в Західній Україні в сучасний період частково досліджували І. Андрухів [18], А. Грицан [9], В. Марчук [19], І. Рудянин [28], Б. Савчук [29–30]. Внесок ГКЦ у виховання української молоді Галичини вивчали У. Яцишин [44] та С. Скрипнікова [31]. Ю. Щербак досліджував концептуальні засади освітньої доктрини ГКЦ у XX ст. [43]. У той же час відсутні наукові дослідження про формування ГКЦ релігійного світогляду та українського патріотизму через створення власних молодіжних клерикальних організацій.

До Першої світової війни понад 120 тис. української молоді перебувала у рядах таких товариств, як "Сокіл", "Січ", "Пласт". Усі ці інституції, крім "Січі", що була під впливом Української радикальної партії, проводили виховну роботу під гаслом "Бог і Україна" й тісно співпрацювали з ГКЦ.

Особисто митрополит А. Шептицький надіє покладав на "Пласт", у якому була добре налагоджена освітньо-виховна робота. Крім того, в цьому товаристві вихователями та наставниками працювало й чимало досвідчених педагогів й студентів. Зокрема, для проведення вишколу як новаків, так і пластунів, митрополит подарував у своєму маєтку в Підлютому, що в Карпатах, 50 га площі під табір, а також надав грошову й матеріальну допомогу для його облаштування [8]. І саме завдяки цій допомозі уже навесні 1926 р. розпочав свою діяльність найбільший у Галичині пластовий табір. У 1928 р. митрополит надав просторий будинок-санаторій у Підлютому, у якому щороку проходили вишкіл до 80 новаків, готуючись стати членами "Пласту" [8]. Крім того, за сприяння о. Т. Войнаровського засновано пластові табори на горі Сокіл у Карпатах. На "дачі" священика В. Глібовецького, під Чорногорою, пластова молодь завжди знаходила притулок під час мандрівок Гуцульщиною [29, с. 219].

Поразка національно-визвольної боротьби 1917–1920 рр. та окупація Галичини Польщею зумовили серед значної частини українського населення краю апатію й розчарування. Як влучно висловився з цього приводу відомий галицький історик С. Томашівський, "батьки (тобто старі політики – автори) чотири роки вели боротьбу і ніколи не думали, що буде, коли їхня політика не доведе до цілі, і не подбали, говорячи воєнними термінами, ні про бічні мости, для необхідного відступу, перегруповання, зміни тактики і т. п., хоч як легко можна було уявити собі страшний хаос і розтіч в разі невдачі, одним словом, показали безтямними політиками-стратегами. Подібно вчинили й сини (молоді політики – автори). Вони не тільки присвоїли собі виключне право рішати про високо політичні питання, вони рішили їх так, що невдача була згори запевнена, а вороття неможливе. Знов, як по програній битві, веденій, так собі, всею громадою, і хаос, і розтіч, і деморалізація, і братожерство" [33].

"Конфлікт поколінь" зумовив появу різних національно-виховних ідей, що на думку їх авторів, мали стати основою "ідеальної молодіжної організації" задля виховання молоді в умовах польського режиму. Представники ГКЦ вважали, що ідеальною молодіжною організацією може бути тільки та, що свою виховну роботу скерує "на виховання духу, свободи й любові". Виховання "духу" (тобто національної свідомості) повинно досягатися вихованням любові до України свого народу та постійним прагненням до знань. Але ідеальною високою духовною й свідомою людиною може стати лише тоді, "коли пізнає закони віри й християнської моралі". А через пізнання та дотримання християнських законів співжиття людина отримує духовну свободу, для чого потрібно "гартувати тіло

й знання". Оскільки головними заповідями християнської моралі є любов до Бога та ближнього, то, на думку богословів, ця любов проявиться лише тоді, коли "на першому місці будуть не матеріальні, а духовні цінності, не буде поділу на роди, на бідних і багатих, на добрих і поганих" [25].

У той же час серед представників різних соціальних верств українського суспільства, пов'язаних з процесом виховання, не було єдиної думки щодо вибору ідеологічних основ для створення як національної програми з виховання, так і вибору форм і методів її практичної реалізації.

Наприкінці 20-х рр. ситуацію ускладнила й світова економічна криза, що її особливо болісно відчувало населення Галичини, що і надалі залишалася сировинним придатком. Не стояла осторонь цих процесів і церква. Зокрема, у 1930 році із пастирським посланням до християн світу звернувся папа римський Пій XI, у якому закликав усіх християн взяти участь у "Католицькій акції", приуроченій до 1900-річчя Голгофської жертви Сина Божого і допомогти духовенству повернути "заблуканих овець" до дотримання в повсякденному житті Христових заповідей [32].

Католицька акція – масовий рух у християнському світі, започаткований у 80-х рр. XIX ст. папою римським Левом XII. Її мета полягала у залученні християнської молоді до "світського апостольства", поширення християнської віри та дотримання норм християнської моралі у повсякденному житті.

На території Галичини КА набула значного поширення у 30-х рр. XX ст., і для цього були певні причини. 1933 р. оголошено "Роком Ісуса Христа", тому з метою популяризації заходів у греко-католицькій пресі Галичини в 30-ті рр. XX ст. почали друкуватися матеріали, присвячені КА. З цього приводу видавець Т. Горникевич звернувся із пропозицією до світських українських видань ширше висвітлювати хід акції з метою духовного та морального виховання української молоді [11]. В офіційному органі Львівської греко-католицької митрополії, журналі "Нива" опубліковано серію статей, присвячених КА [39; 41]. Матеріали, присвячені КА, постійно друкувалися у виданнях Станіславівської та Перемишльської єпархій [5; 18; 26].

ГКЦ відгукнулася на виступи папи з приводу політичної ситуації на європейському континенті. Свідченням цього була його підтримка. Він активно форсував діяльність новітнього неполітичного руху КА, що був помітним у тогочасному католицькому світі і ґрунтувався на тезі, що відродження громадського і родинного життя мало здійснюватися власне світськими католиками під проводом єпископів та духовенства, а не влади.

У Галичині КА започаткувала декрет конференції греко-католицьких єпископів, що відбулася 3 січня 1931 року в м. Львові. Організатором та ідейним осередком стали Інститути КА. На основі рішення конференції греко-католицьких єпископів у м. Львові створено архієпархіальний (Верховний) інститут КА для всіх трьох єпархій. Головою став М. Дзерович. Органом новоствореної організації був неперіодичний часопис під назвою "Католицька Акція". На конференції вирішено підготувати Статут КА та організувати відповідні курси для священиків [15].

При парафіях, під керівництвом священиків, створювалися гуртки, у яких молодь вивчала історію християнства, ГКЦ, Божі заповіді, християнські моральні цінності тощо. Значна увага в організації КА зверталася на діяльність серед молоді та дітей на периферії. З цією метою проводилися практичні заняття для місцевих священиків, видавалися пам'ятки та окремі посібники [7; 24; 40].

У травні 1932 р. до української молоді з пастирським посланням "Слово до молоді" звернувся митрополит А. Шептицький. Зробивши екскурс в минуле, владика відзначив тернистий шлях молоді у боротьбі за державну самостійність України та окреслив основні завдання на майбутнє. Наголосивши на можливих негативних наслідках від дочасної політизації молоді, митрополит засудив будь-яке насильство, навіть якщо воно "вчинене з благородних поривів". На його думку, "хто відкидає авторитет старших, легко відкине авторитет батьків, а відтак і кожний інший авторитет у народі. В кінці дійде до того, що буде відкинений авторитет Церкви, Бога і всякої етики. А це приведе до повної анархії" [42].

У спільному посланні від 1 березня 1933 р. митрополит та єпископи ГКЦ закликали молодь Галичини взяти участь в святі "Українська Молодь Христові" (УМХ), запланованому на 7 травня у Львові [23]. У редакційній статті в журналі "Нива" у 1933 р. відзначалося, що основним завданням КА є поширення католицького світогляду, ідейних засад, високої моральності духу, патріотизму [27].

На заклик митрополита 7 травня 1933 р. до Львова прибуло понад 8 тис. молодих українців, делегатів майже від усіх населених пунктів краю. Пройшовши святковим маршем вулицями міста, учасники свята на площі біля собору св. Юра, у присутності митрополита та вищого духовного кліру ГКЦ, урочисто склали присягу на вірність заповітам Ісуса Христа. Наступної неділі склала присягу решта української молоді у кожній парафії Галицької провінції, а 20 травня поточного року, з

дозволу Львівської шкільної кураторії (новий закон "Про товариства" 1932 р. забороняв шкільній молоді участь у будь-яких товариствах), склали присягу й учні-українці [21].

Таким чином, до КА прилучилася майже уся українська молодь краю, за винятком незначної кількості, як відзначав часопис "Нова зоря", "студентів-націоналістів та всяких соціалістів" [17, с. 5].

Свято УМХ започаткувало офіційне створення гуртків "Католицька акція української молоді" (КАУМ), що займалися культурно-просвітницькою діяльністю. Основними формами були молитви, сповідь, причастя, участь в богослужіннях, релігійні вечори-диспути, читання та обговорення релігійної літератури, аматорські вистави на релігійну тематику, святкові концерти, хорові співи тощо. Особлива увага приділялась боротьбі з неписьменністю та пропагандою здорового способу життя [34, с. 11].

Щорічне зростання рядів КАУМ дозволило розпочати роботу з об'єднання їх в одне товариство. Зокрема, це питання обговорювалося на конференції єпископату Галицької церковної провінції 23 грудня 1935 р. [16, с. 89–90]. Відповідно проводилася підготовча робота з реєстрації статуту, а 14 квітня 1937 р. у Львові відбулися установчі збори новоствореного товариства "Орли"-КАУМ.

Головою товариства обрали полковника А. Мельника. Товариство поставило собі за мету "згуртувати українську молодь під прапор Христа, опікуватися нею від найраніших літ її життя та виховати її на засадах Христової науки як під релігійним, так і моральним оглядом на характерних, мужніх та діяльних членів суспільності, перейнятих жертвенною любов'ю до Христа, Його Церкви й Українського Народу та готових ширити Христову науку й християнські засади в усіх ділянках життя" [35, с. 109].

У виховній роботі товариство використовувало різноманітні форми й методи освітньо-виховної роботи, що мали "знайти рівновагу між чинником духа й тіла". Членом товариства могла стати "кожна особа української національності, що є практикуючим християном". Вступ до товариства був заборонений лише для тих, чия "ціль або діяльність противиться засадам Христової науки та добробуту Української Нації" [10, с. 4].

У структурі "Орлів" існував поділ на п'ять вікових категорій: "орленята" (8–14 років), "орлики" (14–18 років), "орли" (18–21 років), "старші орли" (старші 21 років) і "орляки" (почесні члени і меценати товариства). Оскільки структура, форми й методи роботи у багатьох аспектах були подібними, до забороненого у вересні 1930 р. "Пласту", то товариство іноді ще називали "Католицький Пласт", однак на відміну від забороненого "Пласту", який був під впливом ОУН, "Орли" були аполітичним товариством.

"Орли"-КАУМ активно співпрацювали з "Просвітою", зокрема у культурно-просвітницькій акції "Учітеся, брати мої". Члени гуртків організовували у селах хати-читальні та бібліотеки, у яких проводили для селян спільні читання й обговорення релігійної літератури, художньо-історичних творів, газетних статей, подій у світі тощо [6, с. 26–27].

Товариство співпрацювало з релігійно-просвітницьким товариством "Скала", створеним станіславівським єпископом Г. Хомишиним для "поширення і поглиблення освіти й культури українського народу та його релігійно-морального життя". При бібліотеках "Скали" працювали гуртки з ліквідації неписьменності, проводилися культурно-просвітницькі вечори [4, арк. 80–95].

У організаційному зміцненні "Орлів" важливу роль, окрім культурно-освітньої роботи, відігравали літні табори праці й спорту, що були окремими для дівчат і юнаків. Тут вони проходили не лише ідеологічно-організаційний та фізичний вишкіл, а й залучалися до суспільно-корисної праці [13, с. 200–202]. Наприклад, під час таборування влітку 1938 р. біля с.Сокіл, його учасники безкоштовно працювали на археологічних розкопках митрополичого собору в Крилосі, прилучаючись до відродження історичної спадщини давнього Галича. Крім того, для мешканців навколишніх сіл вони читали лекції з історії Галича та України, а для неписьменних організовували гуртки з ліквідації неграмотності [41, с. 275–278].

Особливо активною була участь "Орлів" у "Святі Християнської України", що тривало упродовж 14 серпня 1938 – 14 серпня 1939 р. і присвячувалося 950-річчю хрещення України. Свято розпочалося "Днем молитви за долю України", до якої 14 серпня стало майже все українське населення Галичини. 27 вересня 1938 р., на релігійне свято Воздвиження Чесного Хреста, у соборі св. Юра у Львові, освячено символічний ювілейний хрест, церемонія посвяти якого перетворилася у багатотисячну національну маніфестацію. Крім того, упродовж року проводилися поминальні богослужіння за полеглими борцями за волю України, упорядковувалися їх могили, встановлювалися у населених пунктах ювілейні хрести, закладалися символічні камені у фундаменти будівництва українських шкіл, притулків для сиріт, лікарень, хат-читалень та народних домів; вивчалася у гуртках історія України та української церкви, проводилися тематичні вечори й

святкові концерти. Завершилося "Свято Християнської України" 14 серпня 1939 р. спільною молитвою за кращу долю України [36, с. 19].

Наприкінці 1938 р. на теренах краю діяло 189 гуртків "Орлів", у яких налічувалося 4979 осіб [6, с.28]. На жаль, із приходом радянської влади, діяльність "Орлів", як і усіх інших українських політичних партій та громадських об'єднань заборонялися, як "клерикальних" й "буржуазно-націоналістичних". Враховуючи той факт, що КА носила загальнонаціональний характер, особливості проведення її у різних країнах Європи постійно висвітлювалося на сторінках греко-католицької преси [11, с. 372–374].

Необхідно відзначити, що "Католицька акція" активізувала й діяльність "Марійського товариства", що мало за мету поширювати християнську віру, боротися за її чистоту, здійснювати благодійницьку діяльність, сприяти розвитку освіти. Засновником "Марійських дружин" в Україні та їх патроном був митрополит Йосиф Рутський (1573–1637 рр.). До нього входили окремі групи, як "Дружини Марійських пань", "Студентка", "Учениці", "Мужська середньошкільна молодь". Кожне із них займалося конкретною сферою роботи: опікунство сиротинцями, інвалідами, дитячими яслами тощо [14, с. 161, 300–302]. Станом на травень 1937 р. у Галичині діяло 229 марійських осередків, у яких перебувало 17144 осіб [22].

КА активізувала й українське студентство. Зокрема, у 1930 р. у Львові створено товариство "Обнова", що поставило за мету виховувати українську студентську молодь у християнському дусі. Основу товариства складали студенти богословського факультету Львівського університету, а також учні духовних семінарій. Серед членів товариства було й чимало світської студентської молоді. Усі вони теж були учасниками свята "Українська молодь Христові". У 1934 р. "Обнова" стала членом Міжнародного союзу католицьких студентів "Пакс Романа", що об'єднував у своїх рядах студентів більш як 40 країн світу. Крім того, "Обнова" того ж року стала і членом Міжслов'янської католицької федерації "Славія Католика" [6, с. 53].

"Обнова", окрім місіонерської діяльності серед населення краю, приділяла важливе значення і культурно-просвітницькій та спортивній роботі серед своїх членів. Особливою популярністю користувались "Суспільні тижні", під час яких велися дискусії на філософсько-релігійні теми, як "Націоналізм і християнство", "Християнська етика" та інші.

КА, започаткована у Галичині з нагоди відзначення 1900-річчя Голгофської жертви Ісуса Христа, відіграла важливу роль у популяризації християнських цінностей, як основних складових у вихованні української молоді. Вона мала важливе як політичне, так і національно-виховне значення, оскільки підняла політичний престиж українців Галичини та ГКЦ в умовах польської влади, а також засвідчила, що власне християнські цінності можуть стати тією консолідуючою морально-виховною основою, що "приведе український народ до моральної обнови й до нового життя" [22].

"Католицька акція" створила сприятливий ґрунт для виникнення у містах і селах Галичини гуртків КАУМ, які в 1937 р. об'єдналися у "Католицьку асоціацію української молоді" під назвою "Орли"-КАУМ, що мало на меті "згуртувати українську молодь під прапор Христа", а також активізувало діяльність марійських товариств, та студентської "Обнови".

Важливе значення КА і в тому, що зусиллями ГКЦ вдалося зберегти значну частину української та студентської молоді від дочасної політизації, а особливо від антипольських акцій, що приводили в кінцевому підсумку до масових репресій проти українців з боку польської влади.

Отже, завдяки КА українська молодь намагалася дотримуватися у повсякденному житті заповідей Ісуса Христа, виховувалась морально зрілою, національно свідомою, готовою до праці на благо української нації.

Список використаних джерел

1. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДІАУ у м. Львові). – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 3–5.
2. ЦДІАУ у м. Львові. – Ф. 389. – Оп. 1. – Спр. 9. – Арк. 5–8.
3. Державний архів Івано-Франківської області (далі – ДАІФО). – Ф. 2. – Оп. 3. – 25 арк.
4. ДАІФО. – Ф. 69. – Оп. 1. – Спр. 478. – 120 арк.
5. А.К., богослов. Завдання Католическої Акції по думці Св. Вітція Пія XI / А.К. // Ювілейний Альманах укр. Католицької Богословії Перемиської єпархії. – 1937. – С. 43–62.
6. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини. 1861–1939 / Андрухів І. – Івано-Франківськ. 1995. – 72 с.
7. Бурнадз Л. Основи і першопричини Католицької Акції в парохії: (Реферат виголошений на деканальному соборчику в Єзуполі дня 11.05.1935 / Бурнадз Л. // Добрий пастир. – 1935. – Т. 5. – Ч. 3–4. – С. 77–88.
8. Буцацький О. Альбом столових мастків греко-католицької митрополії / Буцацький О. // Мета. – 21 лютого 1932. – С. 13.
9. Грицан А. Міжпартійна боротьба за вплив на "Просвіту" на Прикарпатті 1921–1939 рр. / Грицан А. // Галичина. – 2000. – № 4. – С. 61–65.
10. Готовсь. – Львів. – 1937. – Ч. 5. – С. 4.
11. Горникевич Т. Католицька акція і преса / Горникевич Теофіл // Нива. – 1933. – Т. 25. – Ч. 10. – С. 372–374.
12. Діяльність італійської молоді в Католицькій Акції // Добрий пастир. – 1934. – Т. 4. – Ч. 4. – С. 307–310.
13. КАУМ. Водяний табір над Лімницею // Нива. – 1936. – Т. 31. – Ч. 5. – С. 200–202.
14. Конгрес Марійських дружин у Львові // Нива. – 1937. – Т. 32. – Ч.

7–8.– С.161, 300–302. 15. Конференція ХІ у Львові, дня 3 січня 1931.// Конференції Архирейів Української Греко-Католицької Церкви (1902–1937). – Львів: "Свічадо", 1937.– С. 87–88. 16. Конференція галицького Епископату у Львові 23/ХІІ 1935 // Конференції Архирейів Української Греко-Католицької Церкви (1902–1937). –Львів. "Свічадо", 1937. – С.89–90. 17. Красвий студентський Конгрес // Нова Зоря. – 1933. – Ч. 22. – С. 5. 18. Кульчицький С. Католицька акція між шкільними дітьми на селі – в практиці / Кульчицький С. // Нива. – 1931.– Т. 26. – Ч. 5.– С.173–176. 19. Марчук В. Церква, духовність, нація. Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / Марчук В. – Івано-Франківськ, 2004. – 464 с. 20. Назарович М. Організація Українських Січових Стрільців / Назарович М. // Тернопіль. – 1995. – Ч. 4. – С. 61–65. 21. Нова зоря. – Станіславів – 25 травня 1933. 22. Нова зоря. – Станіславів – 2 травня 1937. 23. Пастирське послання митрополита А.Шептицького // Мета. – 3 березня 1933. 24. Підручник Католицької Акції // Добрий пастир.– 1933.– Т. 3. – Ч. 1.– С. 71–74. 25. Підстави ідеальної організації // Поступ. – 25 квітня 1923. 26. Редько Ю. Наше вчора, сьогодні, завтра / Редько Ю. // Католицька Акція. – Квітень 1935. – С. 4–5. 27. Редакція КАУМ (Католицька Акція Української Молоді) // Нива.–1933. – Т. 28. – Ч.10.–С. 161–165. 28. Рудянин І. Участь греко-католицьких священників у роботі громадських організацій Східної Галичини у ХІХ – на початку ХХ ст. / Рудянин І. // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2008. – № 11.–С. 25–29. 29. Савчук Б. Український пласт. 1911–1939 / Савчук Б. – Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 1996. – 272 с. 30. Савчук Б. Просвітницька та соціально-економічна діяльність українських громадських товариств у Галичині (остання третина ХІХ ст. – кінець 30 рр. ХХ ст.) / Савчук Б. – Івано-Франківськ, 1999. – 226 с. 31. Скрипнікова С.В. Основні принципи католицького сімейного виховання / Скрипнікова С.В. // Наука. Релігія. Суспільство. – № 4. – 2009. – С. 161–167. 32. Статут Католицької Акції // Нова зоря. – 16 серпня 1931. 33. Томашівський С. Десять літ українського питання у Польщі / Томашівський С. – Львів, 1929– 48 с. 34.Українське Юнацтво. – 1933. – Ч. 5.– С.11. 35. Українське Юнацтво. – 1937. – Ч. 6. – С. 109. 36. Українське Юнацтво. – 1939. – Ч. 1. – С. 19. 37. Українська загальна енциклопедія. Книга знання. В 3-х томах.– Львів–Станіславів–Коломия.– Т.3. б.р.в. – С. 994. 38. У нашого великого добродія // Молоде життя. – Львів. – 15 грудня 1929. – С. 15. 39. Хомин П. Католицька акція (її суть і завдання) / Хомин Петро // Нива. – 1930. – Т. 25. – С.43–48; Ч. 3.– С. 97–103; Ч. 5.– С. 166–167; Ч. 7–8. С.– 241–249. 40. Цегельський М. Програма для конференції КАУМ на 1 рік / Цегельський Микола // Нива. – 1935. – Т. 30. – Ч. 9. – С. 318–323. 41. Ч.Я. Католицька Акція і суспільно-політичне питання / Ч.Я. // Нива. – 1938. – Т. 33. – Ч. 7–8.– С.275–278. 42. Шептицький А. Слово до молоді / Шептицький Андрей // Мета. – 22 травня 1932. 43. Щербяк Ю. Концептуальні засади освітньої доктрини Української греко-католицької церкви в ХХ ст. / Ю. Щербяк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. – 588 с. 44. Яцишин У. Внесок Української греко-католицької церкви у виховання патріотичного світогляду Галицької молоді / У. Яцишин // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Збірник наукових праць НУ "Львівська політехніка". – Випуск 21, 2009. – С. 185–195.

Игорь Андрухив, Игорь Пылыпив

КАТОЛИЧЕСКАЯ АКЦИЯ 30-Х ГГ. XX СТ. И ЕЕ ВОСПИТАТЕЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ НА УКРАИНСКУЮ МОЛОДЕЖЬ ГАЛИЧИНЫ

В статье раскрывается деятельность греко-католической церкви в воспитании украинской молодежи на принципах религиозной морали и христианских ценностей. Показана организационная работа церкви в создании массового христианского молодежного движения "Католическая акция" и создание "Марийский обществ", студенческой "Обновы", "Католической ассоциации украинской молодежи под названием "Орлы"-КАУМ.

Ключевые слова: греко-католическая церковь, "Католическая акция украинской молодежи", украинские молодежные общества, религиозное мировоззрение, воспитание.

Igor Andruhiv, Igor Pylypiv

CATHOLIC ACTION IN THE 30TH OF THE XXTH CENTURY AND ITS EDUCATIONAL INFLUENCE ON UKRAINIAN YOUTH OF GALIZIA

This article examines the activity of Greek-catholic church in educating Ukrainian youth on the principles of religious morals and Christian values. It shows the organizing work of creating massive Christian youth movement Catholic action and creation of "Maryin society," students' "Renewal," "Catholic association of Ukrainian youth called "Eages" KAYN.

Key words: Greek-catholic church, "Catholic action of Ukrainian youth," Ukrainian youth society, religious worldview, education.